

Opetuskotihoito

Österbottens välfärdsområde
Pohjanmaan hyvinvointialue

Sisällysluettelo

1. Alkusanat.....	3
2. Lähtökohta.....	4
2.1 Moniammatillinen opetus	4
2.2 Vertaisoppiminen.....	6
3. Toimintamalli.....	6
3.1 Opikelijoiden määrä	7
3.2 Ohjaus.....	7
3.2.1 Ohjaus vertaisoppimisessa.....	7
3.2.2 Ohjaus etäyhteydellä	8
3.2.3 Moniammatillisen oppimisen ohjaus.....	11
4. Päivittäinen palaute opiskelijoille	13
5. Opetuskotihoidon päivä.....	13
6. Opiskelijoiden palautekysely (CLES)	14
7. Tapausesimerkit	14
7.1 Tapaus Mauno.....	14
7.2 Tapaus Siv.....	14
7.3 Tapaus Helmer	15
7.4 Tapaus Aada.....	15
7.5 Tapaus Pekka	15
7.6 Tapaus Sirkka	16
7.7 Tapaus Leif.....	16
7.8 Johtopäätökset	16

1. Alkusanat

Pitelet käsissäsi opetuskotihoidon toimintamallia. Toimintamalli on laadittu osana TulKoti-hanketta (Tulevaisuuden kotona asumista tukevat palvelut iäkkäille 2021–2023), jonka on rahoittanut sosiaali- ja terveysministeriö. Hankkeen taustalla on kansallinen tavoite, jonka mukaan iäkäs ihminen voisi asua omassa kodissaan mahdollisimman pitkään, jopa elämänsä loppuun asti. Kotona asuvien ikäihmisten osuus on Pohjanmaalla keskimäärin pienempi kuin muualla Suomessa, kun taas raskaita palveluja tarvitsevien osuus on keskimääräistä suurempi (Sotkanet 2019). Opetuskotihoidon toimintamallin tavoitteena on edistää työvoiman sujuvampaa siirtymistä opinnoista työelämään sekä vahvistaa sitoutumista kotihoitotyöhön. Yhdessä hankkeen muiden tavoitteiden kanssa on pystytty luomaan turvallisemmat puitteet kotona asuville ikäihmisille.

Pohjanmaan hyvinvointialue on laatinut toimintamallin yhteistyössä Yrkeshögskolan Novian, Vaasan ammattikorkeakoulun, Yrkesakademin i Österbotten ja Vamian kanssa. Toimintamallin pilotointi on tapahtunut 10/2022–11/2023 välisenä aikana Vaasan kotihoitoalueella 4. Toimintamallin muotoilemisessa on myös hyödynnetty Pohjanmaan hyvinvointialueen opetusosastojen aiempia kokemuksia.

Toivomme, että hoitoalan opiskelijana sinä koet saavasi laadukkaan harjoittelujakson opetuskotihoidon toimintamallin avulla. Toivomme, että hoitoalan työntekijänä sinä voit tarjota hoitoalan opiskelijoille laadukkaan harjoittelujakson opetuskotihoidon toimintamallin avulla. Toivomme, että oppilaitosten opettajat voivat tukea hoitoalan opiskelijoita laadukkaaseen harjoittelujaksoon opetuskotihoidon toimintamallin avulla.

2. Lähtökohta

Opetuskotihoidon toimintamalli pohjautuu ensisijaisesti moniammatillisen opetuksen menetelmään, minkä lisäksi siinä hyödynnetään vertaisoppimismenetelmää. Terveystieteiden ja hoitotyön laatu parantuvat, kun vähintään kahden eri ammattialan opiskelijat oppivat yhdessä, toisiltaan ja toisistaan (Linköpingin yliopisto, n.d.). Opiskelijat harjoittelevat yhdessä ryhmä- ja viestintätaitoja. Vaasan keskussairaalan HaiPro-ilmoitukset osoittavat, että kielteiset kokemukset johtuvat puutteista viestinnässä ja eri ammattiryhmien yhteistyössä. Tämän takia Pohjanmaan hyvinvointialueella Vaasan keskussairaalan eri työpisteissä on otettu käyttöön moniammatillinen opetus. Opiskelijat ja henkilökunta ovat ottaneet menetelmän myönteisesti vastaan. (Vaasan keskussairaala, 2019)

2.1 Moniammatillinen opetus

Moniammatillisesta opetuksesta (engl. *Interprofessional Education*) käytetään usein lyhennettä IPE. IPE-menetelmässä vähintään kahden eri ammattiryhmän opiskelijat tekevät oppimisen puitteissa yhteistyötä ja tällä tavoin parantavat taitojaan ja tietojään. Käsite kytkeytyy läheisesti moniammatilliseen hoitoon, moniammatilliseen oppimiseen (engl. *Interprofessional Learning, IPL*), moniammatilliseen harjoitteluun, moniammatilliseen ryhmätöskentelyyn ja moniammatilliseen tutkimukseen. Joskus moniammatillisen opetuksen käsite sekoittuu monitieteiseen opetukseen. Käsitteiden välinen ero on hiuksenhieno: ensimmäisessä on kyse opiskelijoiden oppimisesta yhdessä (moniammatillinen opetus) ja toisessa rinnakkain (monitieteinen opetus). (Barr & Low, 2013, s. 4)

Käytännössä moniammatillinen opetus täydentää luokkahuoneen moniammatillista opetusta. Oppilaitoksessa voidaan toteuttaa moniammatillista opetusta käytännön harjoituksilla muiden ammattiryhmien opiskelijoiden kanssa. Esimerkiksi lähihoitajaopiskelija ja sairaanhoitajaopiskelija voivat harjoitella oppilaitoksessa yhdessä kliinisiä taitoja. (Barr & Low, 2013, s. 9)

IPE-menetelmän ansiosta opiskelijalla on mahdollisuus jakaa tietoa muiden kanssa, oppia muiden rooleista ja vastuualueista sekä tutkia tapoja yhteistyön syventämiseen. Opiskelija saa keskustelujen aikana apua oman tai muun ammattiryhmän ohjaajalta. Tämä voi tapahtua konsultaatioiden aikana, tapauskonferensseissa, ryhmätapaamisissa tai milloin vain työpäivän aikana. (Barr & Low, 2013, s. 14)

Opettajien ja ohjaajien on kannustettava opiskelijoita sitoutumaan moniammatilliseen opetukseen. Toisinaan opiskelijat tarvitsevat apua päästäkseen eroon hierarkkisesta ajattelusta, minkä lisäksi heidän täytyy muuttaa opettajan asemaan kytkeytyvää hierarkkista suhtautumistaan. Tässä voi kestää, ja opiskelijoiden itseluottamus rakentuu ajan myötä. Opiskelijat uskaltavat sitoutua menetelmään luovuttuaan hierarkkisesta ajattelusta. On tärkeää, että opiskelijat pääsevät kosketuksiin moniammatillisen opetuksen kanssa kursseilla, jotka johtavat IPE-menetelmää hyödyntäviin harjoitteluihin. (Barr & Low, 2013, s. 11, 14)

Monissa maissa potilas osallistetaan hoitoon kumppanina. Kun potilas osallistuu hoitoon, opiskelijoiden ymmärrys potilaan kokemuksesta vahvistuu. Tämä edistää potilaskeskeistä hoitoa. On tarpeen pohtia, millaiset potilaat soveltuvat opiskelijoiden taitotasolle, niin että opiskelijat saisivat onnistumiskokemuksia ja tuntisivat itseluottamuksensa hoitotyössä kasvavan. (Barr & Low, 2013, s. 22)

Opiskelijat voivat joutua osoittamaan moniammatillisen oppimisensa ammatillisten ja moniammatillisten tehtävien suorittamisen aikana. Tähän voidaan käyttää portfolioa, reflektiopäiväkirjaa, oppimispäiväkirjaa tai objektiivisesti strukturoituja kliinisiä tutkimuksia. (Barr & Low, 2013, s. 21)

Moniammatillisella opetuksella voidaan suoraan parantaa yhteistyöhön perustuvaa harjoittelua ja sen tuloksia. Potilaat raportoivat korkeammasta tyytyväisyystasosta, paremmasta hoidon hyväksynnästä sekä terveyden kohentumisesta yhdessä työskentelevän ryhmän ansiosta. Moniammatillisen opetuksen käyttöönotto organisaatiossa muuttaa työn rakenteita siten, että häiriöt työssä vähentyvät. On tärkeää muistaa, ettei kaikesta selviydy yksin; moniammatillinen opetus on yhteinen pyrkimys. (Barr & Low, 2013, s. 25)

2.2 Vertaisoppiminen

Vertaisoppimismenetelmästä (engl. *Peer Learning*) käytetään lyhennettä PL. Kyseessä on oppimisen ja ohjauksen malli, jolle on ominaista opiskelijaa aktivoivalla tavalla kehittää opiskelijan taitoja ja valmiuksia sosiaalisen vuorovaikutuksen kautta. PL-menetelmässä oppiminen tapahtuu yhdenvertaisten opiskelijoiden välillä, sillä opiskelijat oppivat toisiltaan ja toisistaan (Topping, 2005). Opiskelijapari voi koostua saman tai eri koulutustason opiskelijoista, ja malli pohjautuu opiskelijoiden aktiivisuuteen ja itsenäisyyteen. Opiskelijapari valmistelee ja toteuttaa erilaisia hoitotoimenpiteitä sekä keskustelee asiakkaan hoitotarpeista ja tarpeiden tyydyttämisestä. Hoitotoimenpiteet suoritetaan yksin tai yhdessä. (Hellström-Hyson, Mårtenson & Kristofferzon, 2012; Bengtsson, Stenberg & Carlsson, 2013)

Toiminnan taustalla on ohjaaja, jonka puoleen opiskelijapari voi kääntyä saadakseen palautetta ja tukea. Ohjaajan tehtävänä on valvoa, opastaa ja tukea opiskelijoita. On myös tärkeää, että ohjaaja vahvistaa opiskelijaparin suoritukset sekä puuttuu suorituksiin vasta sen ollessa perusteltua. Tämä vaatii ohjaajalta vankkaa ammattitaitoa. Ohjauksen onnistumisen edellytyksenä on, että ohjaaja ja opiskelijapari tapaavat säännöllisesti palautteen ja pohdinnan puitteissa. Nämä tapaamiset tukevat oppimista. (Hellström-Hyson, Mårtenson & Kristofferzon, 2012; Stone, Cooper & Cant, 2013)

Tutkimukset osoittavat, että opiskelijat hyötyvät PL-menetelmästä. Yhteistyö antaa opiskelijaparille turvallisuuden tunnetta ja tukea harjoittelujaksojen aikana. Opiskelijat myös tuntevat vastuuta toisistaan ja kannustavat toisiaan syventymään asiakkaan hoitoon, jotta he voivat suorittaa heille annetut tehtävät. (Stone, Cooper & Cant, 2013; Stenberg & Carlsson, 2015) Menetelmän ansiosta opiskelijat muuttuvat aktiivisemmiksi ja oppivat enemmän, kun he yhdessä ratkaisevat ja pohtivat asiakkaan hoitoon liittyviä asioita. (Kalsson & Vuckovic, 2013)

3. Toimintamalli

Opetuskotihoidon toimintamalli perustuu moniammatillisen opetukseen (*Interprofessional Education, IPE*) ja saa tukea vertaisoppimismallista (*Peer Learning, PL*). Lisäksi toimintamalliin osallistuvien opiskelijoiden parissa kokeillaan ohjausta etäyhteyden avulla. Lähtökohtana on, että opiskelijat opiskelevat pareittain saman ammattiryhmän muiden

opiskelijoiden kanssa sekä ryhmittäin muiden ammattiryhmien opiskelijoiden kanssa. Jokaisella parilla on oma ohjaaja samasta ammattiryhmästä.

3.1 Opiskelijoiden määrä

Jotta toimintamallia sovellettaisiin parhaalla mahdollisella tavalla, jokaiseen ammattiryhmään suositellaan parillista opiskelijamäärää. Opetuskotihoidon toimintamallin pilotoinnin aikana kotihoidon yksikköön on samanaikaisesti otettu kaksi sairaanhoitajaopiskelijaa ja neljä lähihoitajaopiskelijaa.

3.2 Ohjaus

Opiskelijalle nimetään 1–2 omaa ohjaajaa hänen ensimmäisenä opiskelupäivänään. Ohjaaja/ohjaajat tutustuttavat opiskelijan kotihoidon työhön, seuraavat opiskelijan edistymistä harjoittelujaksojen aikana sekä arvioivat opiskelijan suoritusta harjoittelujaksojen lopussa. Arviointi tapahtuu opiskelijan oppilaitoksen ohjeiden mukaisesti. Toisinaan oppilaitokset pyytävät väliarviointia, jossa myös noudatetaan opiskelijan oppilaitoksen ohjeita.

Opiskelija noudattaa ohjaajansa/ohjaajiensa työaikoja harjoittelun aikana. Ohjaustilanteissa sekä ohjaaja että opiskelija ovat fyysisesti läsnä asiakkaiden luona. Opiskelija saa ensimmäisen harjoitteluviikon aikana mahdollisuuden tutustua kotihoidon toimintaan, rutiineihin ja asiakkaisiin, jotta hän saa paremman ymmärryksen kotihoidon työstä. Dokumentteja, jossa tutustutaan toimintamalliin, on liitteenä 1–5.

3.2.1 Ohjaus vertaisoppimisessa

Opiskelijat jaetaan toisella harjoitteluviikolla saman ammattiryhmän opiskelijapareihin. Opiskelijaparin yhteisenä nimittäjänä tulee olla opiskelijoiden kuuluminen samaan ammattiryhmään. Tämä tarkoittaa, että lähihoitajaopiskelijat muodostavat parin toistensa kanssa, kun taas sairaanhoitajaopiskelijat muodostavat oman parinsa. Opiskelijapari saa jatkossa ohjausta pareittain ja seuraa ohjaajaa työvuoron aikana. Tätä menetelmää kutsutaan vertaisoppimiseksi (Peer Learning, PL), ja se antaa opiskelijoille mahdollisuuden oppia toisiltaan ja toistensa kanssa. Opiskelijaparin ei tarvitse olla samassa

koulutusvaiheessa. Opiskelijapari suunnittelee yhdessä kierroksensa ja yrittää jakaa vuoronsa siten, että he saavat suunnilleen yhtä paljon opastusta molempien opiskelijoiden ohjaajilta.

Vertaisoppimisen ohjauksessa ohjaaja on asiakastapaamisissa aluksi fyysisesti läsnä. Tarkoituksena on, että opiskelijapari saa esimerkin, jonka mukaan toimia hoitohenkilökunnan jäsenenä vuorovaikutuksessa asiakkaiden kanssa. Kun opiskelijapari tuntee olonsa valmiiksi, ohjauksessa siirrytään etäyhteydellä ohjaukseen. Opiskelijaparin jokainen asiakaskäynti ei edellytä etäohjausta.

3.2.2 Ohjaus etäyhteydellä

Kun ohjaaja kokee, että opiskelijapari suoriutuu itsenäisesti asiakaskäynneistä, voi opiskelija/opiskelijapari siirtyä etäohjaukseen. Tämä edellyttää, että opiskelijaparilla on tarpeeksi itsevarmuutta vierailta asiakkaiden luona ilman ohjaajan fyysistä läsnäoloa. Ennen etäohjauksen aloittamista on varmistettava, että opiskelijapari hallitsee asiakkaan luona suoritettavat hoitotoimenpiteet. Lisäksi on varmistettava, että asiakas antaa kirjallinen suostumuksensa (liite 5) opiskelijoiden etäohjaukselle hänen luonaan. Edellä mainitut asiat voidaan varmistaa yhteisellä, fyysisellä tapaamisella asiakkaan kanssa ennen etäohjauksen aloittamista. Tämä myös antaa opiskelijaparille ja asiakkaalle mahdollisuuden tutustua toisiinsa. Etäohjaus toteutetaan ohjaajan tietokoneen ja opiskelijan tabletin sekä OivaHealth -ohjelmiston avulla. Internet-yhteyden varmistamiseksi kaikissa laitteissa on SIM-kortti.

Etäohjatut asiakaskäynnit toteutetaan seuraavasti:

1. Ohjaaja varmistaa, että opiskelijapari hallitsee asiakkaan luona suoritettavat hoitotoimenpiteet.
2. Ohjaaja varmistaa, että opiskelijapari tuntee olonsa turvalliseksi etäohjauksella toteutetulla asiakaskäynnillä.
3. Ohjaaja varmistaa, että asiakas antaa suullisen hyväksynnän opiskelijaparin etäohjaukselle asiakkaan luona.
4. Ohjaaja tarkistaa teknisen laitteiston yhdessä opiskelijaparin kanssa.
 - a. Opiskelijaparin ja ohjaajan taulutietokoneet.
 - b. Bluetooth-kytketty kaiutin ja mikrofoni.
 - c. Taulutietokoneen teline.
 - d. Taulutietokoneelle ladattu ALVAR-palvelu.
5. Ohjaaja ja opiskelijapari varmistavat yhdessä, että opiskelijaparilla on mukanaan kaikki asiakkaan luona tarvittavat hoitotarvikkeet.
6. Opiskelijapari saapuu asiakkaan luokse
 - a. Jos asiakas asuu kävelyetäisyydellä kotihoidon toimistosta, ohjaaja voi ohjata opiskelijaparia etäyhteydellä toimistosta käsin.
 - b. Jos asiakas ei asu kävelyetäisyydellä kotihoidon toimistosta, ohjaaja seuraa opiskelijaparia autolla ja ohjaa opiskelijaparia autosta käsin.
7. Ohjaaja ottaa opiskelijaparille yhteyden OivaHealthin kautta saavuttuaan asiakkaan luokse. Taulutietokone asetetaan paikkaan, josta ohjaaja voi seurata asiakaskäyntiä. Ohjaaja osallistuu etäyhteyden välityksellä koko asiakaskäyntiin voidakseen tarjota opastusta käynnin kaikissa vaiheissa.
→ Opiskelijaparilla on mahdollisuus pyytää ohjaajalta neuvoa koko käynnin ajan.
8. Ohjaaja esittäytyy asiakkaalle taulutietokoneen välityksellä ja opiskelijaparin avulla.
9. Asiakaskäynnin päätteeksi opiskelijapari poistuu asiakkaan kotoa ja päättää videopuhelun.
10. Opiskelijapari saa palautetta osaamisestaan ja pääsee keskustelemaan asiakkaan hoidosta paikassa, jossa voidaan huomioida vaihtoehtoisuus.
11. Opiskelijapari dokumentoi käynnin yhdessä ohjaajan kanssa.

Kaikilla asiakkailla on erilaisia hoitotarpeita, eikä ohjaaja aina pysty ohjaamaan opiskelijaa etäyhteydellä. Alla on suuntaa antava luettelo käynneistä, jotka voidaan toteuttaa etäohjauksen avulla, sekä käynneistä, jotka vaativat ohjaajan fyysistä läsnäoloa. On tärkeää muistaa, että kaikki tilanteet ovat erilaisia ja vaativat huolellista harkintaa sen suhteen, millainen ohjaus tilanteeseen soveltuu parhaiten. Ohjaajan on tärkeää ottaa huomioon, että opiskelija ei kuulu työvoiman piiriin harjoittelujaksonsa aikana, vaan hänellä on oikeus opastukseen ja ohjaukseen.

Esimerkkejä potilaskäynneistä, jotka voidaan tehdä etäohjauksen avulla:

- Tarkastuskäynnit
- Yksinkertainen haavanhoito
- Jalkeilla olevan asiakkaan hygienian hoito (esim. aamupesu, vaipanvaihto, vaatteiden vaihto)
- Jalkeilla olevan asiakkaan suihkutus
- Tukisukkien tai Comprilanin pukeminen/riisuminen
- Ruokailuvierailut
- Elintärkeiden parametrien mittaaminen (esim. manuaalinen verenpaineen ja sykkeen mittaaminen, happisaturaatio)
- Kapillaarinäytteet (esim. Hb, CRP, INR, Gluc)
- Lääkityshoito *
 - ANJA-pussit
 - Lääkkeet dosetista
 - Silmätipat
 - Inhalaatiolääkkeet
 - Voiteet
- Testejä, esim. MMSE

Varmista aina, että opiskelija suoriutuu vaadittavista hoitotoimenpiteistä ennen etäohjauksen aloittamista.

Esimerkkejä potilaskäynneistä, jotka vaativat fyysistä ohjausta:

- Lääkityshoito
 - Injektiot
 - PKV-lääkkeitä
 - Huumausainelääkkeitä
 - Lääkelaastarit, jotka sisältävät huumavia lääkeaineita
- Vaativa haavanhoito
- Verinäytteiden otto
- Vuoteenoman tai vaikeahoitoisen asiakkaan hygienian hoito (esim. aamupesu, vaipanvaihto, vaatteiden vaihto)
- Vuoteenoman tai vaikeahoitoisen asiakkaan suihkutus
- Akuutit haavaumat
- Ompeleiden poisto

*) Jotta asiakkaalle saadaan varmistettu oikea lääkehoito, opiskelijoiden tulee etäkäynneillä näyttää annettava lääke tabletin kamerassa. Lääkettä on pidettävä esillä riittävän kauan, jotta ohjaaja huomaa lääkkeen nimen ja vahvuuden. Kun ANJA-pussista lääkkeitä annetaan, opiskelijoiden tulee näyttää ohjaajalle tabletin kamerassa koko ANJA-pussi, jotta ohjaaja voi varmistaa että kyseessä on oikea pussi ennen sisällön luovuttamista

asiakkaalle. Näin ohjaaja voi varmistaa, että kyseessä on oikea potilas, oikea lääke, oikea vahvuus, oikea aika ja oikea antoreitti.

Asiakkaan yksityisyyden suoja on huomioitava opiskelijaparin etäohjatulla asiakaskäynnillä. Ohjausta ei voida toteuttaa kaikissa tilanteissa videopuhelun välityksellä asiakkaan yksityisyyden takia. Tällaisia tilanteita voivat olla esim. vessakäynnit ja suihkutukset. Tällöin on tärkeää, että ohjaaja ja opiskelija/opiskelijapari ylläpitävät hyvän suullisen yhteyden. Ohjaajan on oltava verkossa ja tavoitettavissa koko sellaisen asiakaskäynnin ajan, joka toteutetaan etäohjauksena.

Opiskelijan/opiskelijaparin päivittäisten asiakaskäyntien lukumäärä perustuu:

- määrään, jonka opiskelija/opiskelijapari kokee sopivaksi etäohjauksen välityksellä
- toiminnan edellytyksiin; asiakaskäynnit, jotka soveltuvat toteutettavaksi etäohjauksella.

3.2.3 Moniammatillisen oppimisen ohjaus

Opiskelijat ovat kosketuksissa moniammatillisen oppimisen kanssa koko työvuoron ajan. Työvuorot alkavat ryhmien kokoontumisella ryhmähuoneisiin, opiskelijat ovat myös mukana. Täällä sekä henkilökunnalla että opiskelijoilla on mahdollisuus keskustella asiakkaiden hoidosta ja kysyä toisiltaan neuvoa asiakkaiden hoitotoimenpiteitä koskien. Työpäivän aikana tiimit pitävät toisiinsa tiiviisti yhteyttä puhelimitse voidakseen siten tukea toinen toistaan asiakastyössä. Opiskelijat ovat mukana yhteydenpidossa ja voivat harjoittaa moniammatillisia taitoja olemalla tarvittaessa yhteydessä muihin ammattiryhmiin ja keskustelemalla näiden kanssa asiakkaiden hoidosta.

Kaikki opiskelijat tapaavat opiskelijapalaverissa joka viikko. Palaverissa opiskelijat voivat jakaa keskenään tietoa, oppia toistensa rooleista ja vastuualueista. Opiskelijapalaveri pidetään joka viikko sovittuna ajankohtana. Opiskelijapalaveri antaa opiskelijoille myös mahdollisuuden jakaa kokemuksiaan.

Palaverin aikana kukin opiskelija käyttää sitä kieltä, joka tuntuu mukavimmalta, toisin sanoen suomea, ruotsia tai englantia. Jokainen opiskelija kertoo viikon aikana kohtaamastaan asiakastapauksesta tai suorittamastaan hoitotoimenpiteestä ja kaikki opiskelijat keskustelevat yhdessä aiheesta. Vaitiolovelvollisuuden takia asiakkaan nimi ja paikkakunta jätetään mainitsematta. Jos opiskelijoiden on vaikea päästä alkuun, voidaan hyödyntää seuraavalla sivulla olevia keskustelun aloituksia.

Keskustelun aloituksia opiskelijapalaveriin

Olen tavannut tänään 80-vuotiaan asiakkaan, jolla on ongelmia... kanssa.

Olemme tänään suorittaneet seuraavia hoitotoimenpiteitä...

Käyttämme materiaalit olivat...

Olimme tänään tekemisissä sellaisen lääkkeen kanssa, joka...

Asiakkaan hoidon tavoitteet ovat...

Hoitotoimenpiteiden suorittaminen tuntui...

Koin vaikeaksi.. siksi että...

Koin mieleenkiintiieksi... siksi että...

Tätä asiaa jäin miettimään..

4. Päivittäinen palaute opiskelijoille

Opiskelijat täyttävät päivittäin reflektointilomakkeen (katso liite 3), joka tukee moniammatillista oppimista (IPE). Kun opiskelija on täyttänyt pohdiskelulomakkeen, se luovutetaan opiskelijaa/opiskelijaparia kyseisenä päivänä ohjanneelle ohjaajalle. Ohjaaja lukee läpi opiskelijoiden mietteet ja pohdinnat. Tämä avaa luontevan keskustelun siitä, mitä opiskelijat ovat kirjoittaneet päivästä. Ohjaaja täyttää lomakkeeseen omat huomautuksensa, palauttaa sen opiskelijalle ja keskustelee mahdollisista epäselvyyksistä suullisesti. Opiskelijat pitävät reflektointilomakkeita toimistolla varmistaakseen, että ne ovat helposti saatavilla koulun väliarvioinnin tai (loppu)arvioinnin aikana. Tällä tavalla reflektointilomakkeet myös tukevat opiskelijan arviointia.

Reflektointilomake on suunniteltu varmistamaan, että opiskelijat saavat päivittäin palautetta sekä mahdollisuuden tarkastella oppimistaan. Tässä opiskelijoilla on myös mahdollisuus pohtia oppimispareja. Reflektointilomakkeen tulee tukea niin opiskelijoita kuin ohjaajia, jotta voidaan nähdä, miten opiskelija edistyy harjoittelujakson aikana.

5. Opetuskotihoidon päivä

Opiskelijan kotihoidon harjoittelupäivän havainnollistamiseksi on laadittu päiväohjelma:

Aamuvuoro:

07:00 Kokoontuminen oman ryhmän kanssa ryhmähuoneessa

07:30 Asiakaskäynti

n. 11:00 Ruokatauko

n. 12:00 Asiakaskäynti / Dokumentointi /Toimistotyö

14:00 Reflektointilomakkeen täyttäminen

Iltavuoro:

14:00 Kokoontuminen oman ryhmän kanssa ryhmähuoneessa

14:30 Asiakaskäynti

ca 16:30 Ruokatauko

ca 17:00 Asiakaskäynti

ca 20:30 Dokumentointi

ca 21:00 Reflektointilomakkeen täyttäminen

6. Opiskelijoiden palautekysely (CLES)

Harjoittelujakson lopussa opiskelijoita pyydetään vastaamaan CLES-opiskelijapalautekyselyyn. Vastaamalla kyselyyn opiskelijat osallistuvat opiskelijaohjauksen kehittämiseen Pohjanmaan hyvinvointialueella. Kyselylomake löytyy Pohjanmaan hyvinvointialueen verkkosivuilta kohdasta Töihin meille > Opiskelijoille.

7. Tapausesimerkit

Turvallisten olosuhteiden luomiseksi etäyhteydellä tapahtuvalle ohjaukselle on otettu käyttöön keksittyjä asiakastapauksia. Asiakastapaukset antavat suuntaviittaa siitä, miten ohjaajan tulisi suhtautua etäyhteydellä tapahtuvaan ohjaukseen. Asiakastapauksia voidaan käyttää niin opiskelijoiden kuin henkilökunnankin kanssa. Asiakastapausten johtopäätökset löytyvät kohdasta 9.8.

7.1 Tapaus Mauno

Mauno on 87-vuotias ja hänellä on kotihoito vuosi sitten ilmenneen diabeettisen haavan vuoksi.

Haava on parantunut hyvin ja on nyt kooltaan noin 1,5x2 cm ja siinä on ylöspäin kohonnut hieno granulaatiokudos. Kotihoito käy kahdesti viikossa Maunon luona hoitamassa haavaa.

Kahden viime käynnin aikana kotihoidon mukana on ollut opiskelija, joka on osallistunut aktiivisesti haavanhoitoon. Viime kerralla opiskelija onnistui hoitamaan haavan itse saaden vain hieman suullista ohjausta ohjaajalta.

Voidaanko opiskelijalle ja Maunolle tarjota seuraavaa käyntiä siten, että opiskelija tekisi sen yksin saaden ohjausta ohjaajalta etäyhteydellä?

7.2 Tapaus Siv

Siv on 83-vuotias ja hänellä on eteisvärinäongelmaa. Tämän takia hänellä on Marevan-hoito. Kotihoidosta käydään Sivin luona joka toinen viikko mittaamassa INR-arvo.

Tällä vierailulla kotihoidon hoitajalla on mukanaan opiskelija. Opiskelija väittää mitanneensa INR:n edellisten harjoitteluidensa aikana. Opiskelija ei ole osoittanut ohjaajalle taitojaan INR-mittauksessa. Opiskelija toivoo, että saisi tehdä asiakaskäynnin itse ja ohjaaja osallistuisi asiakaskäyntiin etäyhteydellä.

Onko ok lähettää opiskelija yksin asiakäynnille ja osallistua etäyhteydellä?

7.3 Tapaus Helmer

Helmer on 69-vuotias ja hänellä on kotihoito johtuen alkoholin väärinkäytöstä. Kotihoito käy päivittäin Helmerin luona lämmittämässä hänelle ruokaa. Joskus kotihoito törmää asunnossa tai porraskäytävässä Helmerin ystäviin, joilla on myös alkoholin väärinkäyttöä. Yleensä Helmerin luona käy kaksi hoitajaa yhdessä, koska työntekijät kokevat tilanteen turvattomaksi Helmerin ystävien ollessa asunnossa.

Kotihoidolla on mukana kaksi opiskelijaa, jotka ovat innokkaita aloittamaan etäyhteydellä tapahtuvan ohjauksen, josta he ovat lukeneet Jobiilista. Opiskelijat toivovat voivansa mennä Helmerin luo kahdestaan. Helmerin näkemystä ei ole kysytty.

Voidaanko kaksi opiskelijaa lähettää keskenään Helmerin luo ohjauksen tapahtuessa etäyhteydellä?

7.4 Tapaus Aada

Aada on 78-vuotias ja asuu kotona. Hänellä käy kotihoito kolme kertaa päivässä johtuen hänen sairastamastaan Alzheimerin taudista. Vierailun aikana Aadalle lämmitetään ruoka ja häntä houkutellaan syömään.

Työskentelet kotihoidossa ja sinulla on ollut opiskelija mukana viimeisen kahden viikon ajan. Olette käyneet Aadan luona useita kertoja. Ehdotat, että opiskelija tekisi asiakaskäynnin Aadan luokse yksin etäohjauksella. Opiskelija on epävarma, uskaltaako hän käydä Aadan luona yksin.

Voitko lähettää opiskelijan asiakaskäynnille Aadan luo ohjauksen tapahtuessa etäyhteydellä?

7.5 Tapaus Pekka

Pekka on 69-vuotias ja hänellä on muistiongelmia johtuen aivokasvaimesta, joka ei ole leikattavissa. Ohjaat opiskelijaparia, joka lähtee Pekan luokse ateriakäynnille. Pekan tulee myös saada tabletit, jotka on valmiiksi jaettu ANJA-pusseihin.

Voivatko opiskelijat antaa ANJA-pussista tabletit Pekalle?

7.6 Tapaus Sirkka

Sirkka on 79-vuotias ja asuu kotona. Viime aikoina hän on saanut kotihoidolta haavahoitoa kolme kertaa viikossa. Haava on edelleen suuri ja on ajoittain paranemaan päin. Ohjaat opiskelijaparia, joka on osoittanut olevansa etevä haavanhoidossa. Opiskelijapari on ehtinyt hoitaa Sirkkan haavaa muutaman käynnin aikana ja tuntee olevansa valmis tekemään asiakaskäynnin etäyhteydellä ohjattuna. Olet itse epävarma siitä, miten haava on kehittynyt viime kerrasta.

Voitko antaa opiskelijoiden hoitaa haavan etäyhteydellä tapahtuvassa ohjauksessa?

7.7 Tapaus Leif

Leif on 92-vuotias ja hänellä on Parkinsonin tauti. Hänen sairautensa on erityisen hankala aamuisin, kun on aamutoimien aika. Kotihoidon henkilökunnan hieman avustamana hän pääsee wc:hen huolehtimaan hygieniastaan.

Ohjaat opiskelijaparia, joka on tehnyt toistuvasti etäyhteydellä ohjattuja asiakaskäyntejä Leifin luona. Myös tänään he ovat menossa Leifin luo. Otatte videoyhteyden ja samalla kun tarkkailet, kuinka opiskelijapari auttaa Leifiä WC:ssä, sinä hyödynnät tilaisuutta ja hoidat työpuhelun erään toisen asiakkaan omaisen kanssa.

Onko tämä hyvää ohjausta?

7.8 Johtopäätökset

Tapaus: Mauno

Kyllä voidaan, haava vaikuttaa paranevan hyvin ja opiskelija on selvinnyt toimenpiteistä vain suullisella ohjauksella. Etäohjauksella opiskelija voi näyttää haavaa ohjaajalle seuraavan käynnin aikana samanaikaisesti kun ohjaaja ohjaa opiskelijaa hoitotoimenpiteissä suullisesti.

Maunon pitää antaa tähän suullinen suostumus.

Tapaus: Siv

Ei, niin ei voida tehdä. Ohjaajan pitää varmistaa, että opiskelija hallitsee INR-mittauksen ennen kuin hän päästää opiskelijan tekemään omia etäyhteydellä ohjattuja asiakaskäyntejä. Kun ohjaaja on varmistanut, että opiskelija selviytyy hoitotoimenpiteistä, voidaan etäyhteydellä toimivaa ohjausta tarjota opiskelijalle ja Siville.

Tapaus: Helmer

Ei, opiskelijoiden tulee tehdä etäyhteydellä ohjattuja käyntejä ainoastaan sellaisten asiakkaiden luokse, joiden katsotaan olevan turvallisia. Asiakkaan pitää myös antaa suullinen suostumuksensa ennen kuin etäyhteydellä ohjattu asiakaskäynti toteutetaan.

Tapaus: Aada

Opiskelijan ei tule tuntea oloaan suojattomaksi tai epävarmaksi omilla asiakaskäynneillään. Sinun pitää keskustella opiskelijan kanssa siitä, mikä hänestä tuntuu parhaalta. Sinun pitää lisäksi varmistaa, että myös Aadalta saadaan suullinen suostumus, mikäli etäohjausta annetaan.

Tapaus: Pekka

Ei, toistaiseksi meillä ei ole lupaa antaa opiskelijan jakaa lääkkeitä ohjaajan valvoessa etäyhteydellä. Siksi ohjaajan on oltava fyysisesti läsnä asiakaskäynnillä, jotta Pekka voi saada tablettinsa.

Tapaus: Sirkka

Kyllä, voit antaa opiskelijaparin kokeilla hoitaa haavan etäohjauksen avulla. Koska olet epävarma, voit odottaa autossa ulkopuolella ja ohjata opiskelijaparia sieltä käsin. Jos sattuisi jokin ongelma, voidaan etäohjaus keskeyttää ja toteuttaa ohjaus fyysisesti asiakkaan luona.

Tapaus: Leif

Opiskelijalla on oikeus suoraan ohjaukseen koko käynnin ajan. Soittamalla työpuhelun toisen asiakkaan omaiselle vaarannat opiskelijan oikeuden saada oikeaa ohjausta. Myös

vaitioloovelvollisuus saattaa rikkoutua, jos toisen asiakkaan omaiset kuulevat, mitä asiakas ja opiskelijapari keskustelevat videopuhelussa.

Lähdeluettelo

Barr, H., Low, H. & Gray, R. (2013). *Introducing interprofessional education*. Caipe. Center for the advancement of interprofessional education.

Bengtsson, M., Stenberg, M., & Carlson, E. (2013). Utvärdering av studentaktivt lärande i verksamhetsförlagd utbildning: peer learning och patientfokuserad handledning, Högre utbildning.3(1),53-56. Saatavilla: <https://hogreutbildning.se/index.php/hu/article/view/826>

Hellström-Hyson, E., Mårtensson, G., Kristofferzon, M.L., 2012. To take responsibility or to be an onlooker. Nursing students' experiences of two models of supervision. *Nurse Education Today* 32 (1), 105 -110.

Karlsson, K., & Vuckovic, V. (2013). Peer Learning. En pedagogisk modell för handledning av sjuksköterskestuderande under verksamhetsförlagd utbildning i Psykiatri Skåne, Malmö. (Pedagogisk rapport från Fakulteten för Hälsa och samhälle, 2013:1) Malmö:

Holmbergs. Saatavilla: <http://muep.mau.se/handle/2043/15457>

Linköpingsuniversitetet. (u.å). *Interprofessionellt lärande (IPL)*. Liu.se. <https://liu.se/artikel/interprofessionellt-larande>

Stone, R., Cooper, S., & Cant, R (2013). The value of Peer Learning in Undergraduate nursing Education: A systematic Review. *International Scholarly Research Notices*, Volume 2013, Article ID 930901. Saatavilla: <http://dx.doi.org/10.1155/2013/930901>

Topping, K.J. (2005). Trends in Peer Learning. *Educational Psychology*. 25,(6), 631-645. Saatavilla: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/01443410500345172>

Vasa centralsjukhus. (2019). *Interprofessionellt lärande på Vasa centralsjukhus*. Vasa centralsjukhus. <https://www.vaasankestussairaala.fi/sv/for-vardgivare/for-studerande/medicine-studerande/ett-pilotprojekt-for-interprofessionellt-larande/>

Tarkastuslista opiskelijoille opetuskotihoidossa

<p>Har läst dokumentet "Hej Studerande". On lukenut asiakirjan "Hei Opiskelija".</p>	
<p>Har läst informationen för vårdstuderande på Österbottens välfärdsområdes webbsida. On lukenut tiedot hoitoalan opiskelijoille Pohjanmaan hyvinvointialueen nettisivuilta.</p>	
<p>Har deltagit i första studerande palavern och fått info om undervisningshenvården. On osallistunut ensimmäiseen opiskelija palaveriin ja saanut infon opetuskotihoidosta.</p>	
<p>Har bekantat mig med verksamhetsmodellen tillsammans med handledaren. On tutustunut toimintamallin ohjaajan kanssa.</p>	
<p>Har bekantat mig med reflektionsblanketten, ifylls dagligen av studerande och handledare. On tutustunut reflektiolomakkeeseen, jonka opiskelija ja ohjaaja täyttää päivittäin.</p>	
<p>Har gjort hembesök tillsammans med handledaren. On tehnyt kotikäyntejä ohjaajan kanssa yhdessä.</p>	
<p>Har bekantat sig med teknisk utrustning för virtuell handledning tillsammans med handledaren och studerandeparet. On tutustunut teknisiin laitteisiin, jotka kuluvat virtuaaliseen ohjaukseen ohjaajan ja opiskelijaparin kanssa.</p>	
<p>Har lämnat "Hej Klient och Anhörig" och Samtyckesblankett till klienter var studerande kan göra egna hembesök i studerandepar med virtuell handledning. On jättänyt "Hei Asiakas ja Omainen" ja Suostumuslomake asiakkaiden luokse, joissa opiskelija voi tehdä itsenäiset asiakaskäyntejä opiskelijaparin kanssa virtuaalisen ohjauksen avulla</p>	
<p>Har planerat gemensamma skiften med studerandeparet och planerat handledningsdagar med handledarna. On suunnitellut yhteiset työvuorot opiskelija parin kanssa ja sopinut ohajuspäivistä ohjaajien kanssa.</p>	
<p>Har gjort besök med studerandeparet hos klienter med virtuell handledning. On tehnyt käyntejä asiakkaiden luona opiskelijaparin kanssa virtuaalisen ohjauksen kanssa.</p>	
<p>Har deltagit varje vecka i studerandepalaver. On osallistunut viikoittaisiin opiskelijapalaverihin.</p>	
<p>Har fyllt i CLES-enkäten (för alla studerande inom Österbottens välfärdsområde). On täyttänyt CLES-lomake (kaikille opiskelijoille Pohjanmaan hyvinvointialueella).</p>	

Hei Opiskelija, tervetuloa opetuskotihoitoon!

Yksikössämme opastamme sinua opiskelijana opetuskotihoidon toimintamallin avulla. Tämä tarkoittaa, että opiskelijana pääset harjoittelemaan viestintä- ja yhteistyötaitojasi, työskentelemään tiimissä ja ottamaan aktiivisemmän roolin asiakastapaamisissa asiakkaiden luona. Toimintamallin tavoitteena on sujuvoittaa siirtymistäsi opinnoista työelämään kotihoidon parissa.

Toimintamalli koostuu kolmesta osasta;

1. **Ammattienvälinen koulutus** – Eri ammattiryhmien opiskelijat saavat päivittäisen opiskelijapalaverin kautta mahdollisuuden jakaa tietoa keskenään ja oppia toistensa ammatillisista rooleista harjoittelujakson aikana. Keskustelu muiden ammattiryhmien henkilökunnan kanssa edistää ammattienvälistä koulutustasi.
2. **Vertaisoppiminen** – Opiskelijoilla on mahdollisuus työskennellä pareittain toisen opiskelijan kanssa samasta ammattiryhmästä harjoittelujakson aikana oppiakseen toisiltaan. Toisella harjoitteluviikolla kaksi saman ammattiryhmän opiskelijaa muodostavat parin ja ohjaus siirtyy pariohjaukseen.
3. **Opiskelijaohjaus etäyhteydellä** – Opiskelijat saavat mahdollisuuden tehdä omia kotikäyntejä, joita opettaja seuraa videoyhteydellä. Virtuaalinen ohjaus tapahtuu VideoVisit -palvelun kautta.

Opiskeluaikanasasi perehdyt meillä näin kotihoitotyöhön, pääset työskentelemään parina toisen saman ammattiryhmän opiskelijan kanssa ja pääsette yhdessä tekemään omia kotikäyntejä asiakkaiden luokse ohjaajan ollessa mukana etäohjauksella.

Avuksesi on laadittu tarkistuslista, jonka avulla voit helposti seurata oppimisprosessisi edistymistä.

Reflektointilomake IPE-metodin puitteissa tapahtuvaan oppimiseen

Opiskelija täyttää lomakkeen päivittäin voidakseen pohdiskella moniammatillista oppimista. Sen jälkeen opiskelija antaa lomakkeen ohjaajalleen, joka täyttää päiväkohtaiset kommentit palautteen muodossa ja palauttaa lomakkeen opiskelijalle. Opiskelijat säilyttävät lomakkeitaan muovitaskussa osastolla. Lomakkeita käytetään arvioinnin tukena.

1. Missä tehtävissä työskentelit tänään jonkin muun ammattiryhmän opiskelijoiden kanssa?

2. Missä tehtävissä onnistuit tänään?

3. Missä tehtävissä tarvitset vielä lisää harjoittelua?

4. Miten sait asiakkaat osallistumaan hoitoon tänään?

5. Kuvaile yhteistyötä parisi kanssa tänään.

6. Ohjaajan kommentit.

Hei Asiakas ja Omainen!

Yksikössämme me ohjaamme opiskelijoita opetuskotihoidon toimintamallin avulla. Tämä tarkoittaa, että opiskelijamme pääsevät harjoittelemaan viestintä- ja yhteistyötaitoja, työskentelemään tiimissä ja ottamaan aktiivisemmän roolin asiakastapaamisissa asiakkaidemme luona. Toimintamallin tavoitteena on sujuvoittaa opiskelijoiden siirtymistä opinnoista työhön kotihoidon parissa.

Toimintamalli koostuu kolmesta osasta;

1. **Ammattienvälinen koulutus** – Eri ammattiryhmien opiskelijat saavat päivittäisen opiskelijapalaverin kautta mahdollisuuden jakaa tietoa keskenään ja oppia toistensa ammatillisista rooleista harjoittelujakson aikana. Myös muiden ammattiryhmien henkilökunnan kanssa käytävä keskustelu edistää opiskelijoiden ammatillista koulutusta.
2. **Vertaisoppiminen** – Opiskelijoilla on mahdollisuus työskennellä pareittain toisen opiskelijan kanssa samasta ammattiryhmästä harjoittelujakson aikana oppiakseen toisiltaan. Opiskelijan harjoittelujakson aikana hän työskentelee toisen opiskelijan kanssa samasta tulevasta ammattiryhmästä, jolloin he saavat ohjausta pareittain.
3. **Opiskelijaohjaus etäyhteydellä.** Asiakaskäyntejä ohjataan etänä. Virtuaalinen ohjaus toteutetaan siten, että opiskelija vierailee asiakkaan luona fyysisesti ja ohjaaja virtuaalisesti. Tämä tapahtuu VideoVisit-palvelun kautta ja toteutetaan tabletilla, jotta asiakas, opiskelija ja henkilökunta voivat helposti osallistua vierailuun.

Pilotoinnin aikana omaisesi/omaisenne luona saattaa käydä kotihoidon työntekijä, jolla on mukanaan kaksi opiskelijaa (vertaisoppiminen). Opiskelijat saattavat käydä omaisesi/omaisenne luona myös fyysisesti kotihoidon työntekijän osallistuessa asiakastapaamiseen etäyhteydellä (etäohjaus).

Tätä ennen omaisesi/omaisenne on kuitenkin annettava kirjallinen suostumuksensa.

Suostumusta varten mukana on lomake.

Suostumus videopuhelun käyttöön kotikäynnin aikana

Pohjanmaan hyvinvointialue on ottanut opetuskotihoidon toimintamalli käyttöön, millä ohjataan hoitoalan opiskelijat. Opetuskotihoidon toimintamallissa sisältyy opiskelijaohjaus videoyhteydellä. Tämä tarkoittaa, että opiskelija/opiskelijapari tekee fyysisiä asiakaskäyntejä ja ohjaaja osallistuu asiakaskäyntiin etäyhteydellä videopuhelun kautta. Tätä varten meidän on pyydettävä asiakkaan lupa.

Lupa dokumentoidaan asiakkaan hoitosuunnitelmassa.

Asiakas voi peruuttaa suostumuksensa milloin tahansa.

Suostumus

Annan vapaaehtoisesti suostumukseni etäohjaukseen. Ohjaus tapahtuu kodissani kotihoitokäyntien aikana.

Sijainti ja päivämäärä: _____

Allekirjoitus: _____

Allekirjoitettu suostumus annetaan hankkeelle säilytettäväksi tietyn ajan. Kopio tästä asiakirjasta annetaan henkilölle, joka antaa suostumuksensa.